

■ ■ ■ En bok om barneoppdragelse har satt fingeren på et

Fremtiden

KULTUR
TORIL
MOI

I januar ble jusprofessoren Amy Chua en sensasjon her i USA. Sjokkbølgene nådde også Norge: flere aviser, inkludert Dagens Næringsliv, kjørte fyldige rapporter om Chuas sjokkerende syn på kunsten å oppdra barn, som hun legger frem i boka «Battle Hymn of the Tiger Mother» («Tigermorens kampsang»). Wall Street Journal trykte et utdrag som fikk over 7000 svar på noen få dager. Chua ble beskyldt for å være alt fra rasist til barnemisshandler samtidig som boka raste oppover bestselgerlistene.

Chua brukte de neste tre ukene på å gi intervjuer der hun forklarte at hun var blitt misforstått, at boken slett ikke var ment som en pamflett om barneoppdragelse, men som et selvbiografisk og selvkritisk essay. Men Chuas tilbaketog er ikke overbevisende. Boken er et forsøk på å vise at «tigermorens» metoder virker, uansett hva hun nå sier om saken.

Men først: Hva forårsaket alt rabalderet? Chua mener at det finnes to sorter mødre: kinesiske og vestlige. Hun understreker at «kinesiske» mødre ikke trenger å være etnisk kinesiske. Immigranter i USA, uansett hvor de kommer fra, oppfører seg ofte «kinesisk». En «kinesisk mor» har store forventninger til barna og driver dem ubønnhørlig til å jobbe hardt for å nå høye mål. Hvert eneste barn må være best i klassen. Vestlige mødre er svake og ettergivende. De tror at barn må få frihet til å følge sine egne lyster, mens Chua vet at de trenger disiplin og tvang siden barn spontant ikke har det

minste lyst til å arbeide hardt. Lykkelige kan de bli senere, når de har fått en god jobb og en god inntekt.

Suksess er Chuas mantra. Døtrene fikk rett og slett ikke lov til å mislykkes. De skulle være best i klassen i alle fag, unntatt gym og drama. De skulle spille enten fiolin eller piano på høyeste nivå. De fikk aldri lov til å se tv, og det var ikke snakk om å få dem til å tro at læring nødvendigvis skal være morsomt. Metodene var drastiske: trusler om å brenne lekedyr, utelåsing av en treåring i minusgrader, forkastelse av lite gjennomarbeidede bursdagskort, og så videre.

Chuas lykkes ganske bra med eldstedatteren Sophia, men med den yngste kommer hun til kort. Lulu nekter plent å øve på fiolinen. Hun er minst like viljestærk som moren, og lager til slutt en kjempescene på en offentlig restaurant. Chua innser at hun er slått, og Lulu får lov til å begynne å spille tennis.

Men dette betyr ikke at Chua angreir. Det eneste hun har lært når boken er slutt er at et opprørs barn ikke lar seg kontrollere på samme måte som et medgjør barn. Det opprørske barnet må få lov til å velge litt friere og være litt mer selvstendig. Lulu har fremdeles kjempegod arbeidsmoral. Tennistreneren sier at han aldri har sett noen arbeide så hardt og gjøre fremskritt så raskt. Selvsagt begynner hun snart å vinne tennisturneringer, og Chua skryter av at hun kom med på skolelaget enda hun var mye yngre enn alle de andre.

Boken slutter med at Lulu sier hun er glad for at moren tvang henne til å øve på fiolin og studere kinesisk to timer per dag. Deretter legger eldstedatteren til at Chuas prinsipper er de samme som Thomas Jeffersons: til syvende og sist viser den kinesiske moren amerikanerne veien tilbake til selve grunnlaget for den amerikanske drømmen.

Men om dette er poenget, er det en ulempe at Chuas eneste verdi ser ut til å være suksess,

målt i penger og prestasjoner. Det får henne til å virke ganske snobbete. Vi får for eksempel vite at etter at Sophia har spilt piano i Carnegie Hall, bruker Chua en formue på å invitere alle de kjenner til en fasjonabel mottagelse på St. Regis, et av de dyreste hotellene i New York.

Hun leier også buss til å frakte Sophias klassekamerater til byen. Så skriver hun: «Ingen kan klappe så høyt som en gjeng med opprømte trettenåringer på New York-tur, og ingen kan spise så mange rekecocktails (som St. Regis-hotellet solgte til stykkpris).» Jeg tror dette er ment som en vittig bemerkning, men den viser bare at hun ikke klarer å la være å minne oss om hvor dyrt alt er på dette berømte hotellet.

Chua mestrer rett og slett ikke selvoniens vanskelige kunst.

Dessuten er det nettopp troen på at Chua faktisk går inn for «kinesiske» oppdragelsesmetoder som har gjort denne boken så utfordrende for mange. Mange amerikanere frykter nemlig at Kina snart kommer til å overta USAs stilling som verdens ledende nasjon.

Et tegn på det, mener de, er at amerikansk ungdom gjør det dårlig på internasjonale utdan-

gssjef som skal få ansvaret for å videreutvikle vår annonseavdeling. Du vil jobbe med daglig ledelse og oppfølging av aktiviteter i ansvarlig for utvikling av vår salgsmetodikk og at vi skaper gode løsnin-
er i alle kanaler. Rollen vil også innebære noe markeds- og forret-
el kontakt med andre selskaper i Edda Media ifht nasjonalt annonse-
edergruppen i avisen og innebærer personal- og budsjettansvar.

om stillingen ta kontakt med Henrik Sandberg eller Ole Janzso på
er se www.mediabemanning.no

mediabemanning
wagispgawuuud

ømt punkt: troen på den amerikanske drømmen er ikke lenger klippefast.

er kinesisk

■ ALLTID FORAN. Amy Chuas døtre Sophia (på bildet) og Lulu fikk ikke lov til å være nest best i noe, unntatt drama og gym. Foto: Lorenzo Ciniglio, Polaris/Scanpix

nellesrankinger (faktisk like dårlig som norske skoleelever), mens kinesisk ungdom stadig blir nummer én på de samme rankingene.

Men Chua treffer også et annet ømt punkt. For første gang i historien er USA inne i en periode der barn ikke kan forvente å gjøre det bedre enn foreldrene. Det skrives mye om barn som flytter hjem fordi de ikke tjener nok til å betale husleie, og om «unge» familier som får økonomisk støtte av foreldrene til de nærmer seg femti.

Generasjonen som setter barn til verden nå har ikke lenger noen klippefast tro på den amerikanske drømmen. Det er

lett å tro at nedturen skyldes oppdragelsesmetodene. Siden 1970-tallet har poenget vært å oppmuntre barn til å utvikle selvtillit. Foreldre skal sette større pris på barnets kreative utfoldelsesglede enn på kvaliteten av produktet. Alle tegninger av det lille geniet skal

henges opp, ikke bare de som faktisk er gode.

En svart drosjesjåfør fortalte meg nettopp at barnehagene underminerer USA fordi de gir medalje til alle som deltar i en konkurranse og ikke bare til dem som vinner. Han var overbevist om at slike holdninger får

folk til å la være å anstrenge seg. De vil ha det morsomt, men de vil ikke jobbe hardt, mente han. Og han hadde ikke engang lest Amy Chuas bok.

Toril Moi er professor i litteratur ved Duke University. www.torilmoi.com

KULTUR OG MEDIER

TORIL MOI

Professor i litteratur ved Duke University i Durham, USA

SUNE NORDGREN

Kurator og prosjektleder

JOSTEIN GRIPSRUD

Professor i medievitenskap ved Universitetet i Bergen

ØYVØR DALAN VIK

Filmanmelder i Dagens Næringsliv

ERLING DOKK HOLM

Arbeider ved Markedshøyskolen og Arkitektur- og designhøyskolen i Oslo